

Majandus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Süvatehnoloogia iduettevõtja äriarendusprojektide toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Majandus- ja infotehnoloogiainistri määrus „Süvatehnoloogia iduettevõtja äriarendusprojektide toetuse andmise tingimused ja kord“ (edaspidi *määrus*) kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Startup Estonia ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös valmis 2023. aasta alguses tegevuskava teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse arendamiseks¹. Alates 2018. aastast on asutud mõtestama ja vaatlema süvatehnoloogiate rolli ühiskonnas ja majanduses ning eri raportid on leidnud, et tuleviku majanduskasvu peamiseks mootoriks ning mõju loovate ja riiklike probleemide lahenduste allikaks saavad süvatehnoloogiad.

Tegevuskava eesmärk on kiirendada Eestis teadus- ja tehnoloogiamahuka ettevõtluse arengut ning luua selleks soosiv majanduskeskkond ning kahekordistada süvatehnoloogia valdkonnas tegutsevate iduettevõtete hulk aastaks 2025 ja viiekordistada aastaks 2030.

Kui 2022. aastal kaasasid Eesti süvatehnoloogiaettevõtted investeeringuid mahus 175 miljonit eurot, sõlmiti 15 tehingut ja riskikapitaalinvesteeringute kogumahust oli süvatehnoloogiatesse suunatud 13 protsenti, siis aastaks 2030 soovitakse suurendada tehingute arvu sajani ja investeeringute mahtu 30 protsenti.

Startup Estonia hallatava andmebaasi andmetel tegutseb Eestis praegu 1444 iduettevõtet, neist 119 tegevusala on süvatehnoloogia (ingl *deep tech*). Nende seas on sellised iduettevõtted nagu Äio Tech, Migrevention, LightCode Photonics, RedoxNRG, Up Catalyst, Pactum AI, Paul-Tech. Süvatehnoloogiaid arendavate iduettevõtete kogukäive oli mullu 130 miljonit eurot ja nad maksid riigile kokku 25,6 miljonit eurot tööjõumakse. Süvatehnoloogia ettevõtted andsid mullu tööd 1505 inimesele.

Toimiva süvatehnoloogia iduettevõtluse ökosüsteemi arendamiseks keskendutakse tegevuskavas inimestele ehk eelkõige ettevõtete asutajatele ja töötajatele. Samuti võetakse fookusesse intellektuaalse kapitali edasiarendamine, mis sisaldab teenuste ja kompetentside pakkumist tehnoloogiaarenduses, tootearenduses, intellektuaalses omandis, äriarenduses ja meeskonna ülesehitamises. **Oluline roll on ka kapitaliturul arendamisel, et parandada investeeringute kättesaadavust kõrgtehnoloogiliste iduettevõtete jaoks.** Tegevuskava keskendub ka rahvusvaheliste ja valdkondlike koostöövõrgustike arendamiseks teadusasutuste, Eesti ja rahvusvaheliste suurettevõtete ning investorite vahel.

¹ [Teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse ökosüsteemi arendamise tegevuskava \(2023\)](#). Koostajad V. Mikheim, I. Kõue.

Muu hulgas toob tegevuskava esile probleemi, et varase faasi äriarendustegevuste rahastamiseks puudub turul praegu toetusmeede ning erakapital ei ole valmis sedavõrd varases faasis ja suurte turu- ja tooteriskidega lahendustesse investeerima. **Probleemi lahendamiseks luuakse Business Finland Tempo meetme näitel süvatehnoloogia iduettevõtete varase etapi äriarendusele mõeldud toetusmeede.**

Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021–2035² toob ühe peamise probleemina teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse valdkonnas välja, et Eestis on välja arendamata teadus- ja tehnoloogiapõhiste ettevõtete teket ja kasvu soodustav ökosüsteem, mis arengufaaside üleselt toetaks teadus- ja tehnoloogiapõhiste iduettevõtete loomist, nende arendamist kommertsialiseeritavaks ning olulise kasvu saavutamist rahvusvahelistel turgudel.

Eelnõuga kavandatud meede panustab ülaltoodud probleemi lahendamisse ning ka TAIE alaeesmärkide „Eesti areng tugineb teadmuspõhiste ja innovaatilistele lahendustele“ ja „Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadmumahu ka ettevõtluseteket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades“ saavutamisse.

Eelnõu otsene sihtrühm on Eesti süvatehnoloogia iduettevõtjad (mitte vanemad kui viis aastat, k.a), kelle puhul paraneb võimekus tegeleda äriarendusprojektidega. Eelnõuga loodav on katseprojekt ja pärast esimest taotlusvoorut võib tekkida vajadus meetme määrust muuta.

Raha määramise elluviimiseks tuleb riigieelarves ette nähtud teadus- ja arendustegevuse rahastamise rahast (1% SKT-st). Tegevusi rahastatakse taotlusvoorude raames.

Eelnõukohases määramises sätestatakse toetuse tingimused ja menetlusnormid. Eelnõu loetleb abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud ning määrab taotlusvoorus toetuse piirmäärad. Lisaks kehtestatakse toetuse taotleja ja toetuse saaja kohustused ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus koostöös.

Määruse eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate õigusaktidega.

Eelnõu koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna fookusvaldkonna juht Kadri Mats, (kadri.mats@mkm.ee), sama osakonna arendus- ja innovatsioonivaldkonna juht Sigrid Rajalo (sigrid.rajalo@mkm.ee), startup poliitika ja finantsinstrumentide ekspert Henrik Kutberg (henrik.kutberg@mkm.ee), Startup Estonia juht Eve Peeterson (eve.peeterson@startupestonia.ee), süvatehnoloogia projektijuht Vaido Mikheim (vaido.mikheim@startupestonia.ee) ja süvatehnoloogia sektori projektijuht Inga Kõue (inga.koue@startupestonia.ee), Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse toetuste keskuse juht Monica Hankov (monika.hankov@eas.ee), ettevõtlustoetuste valdkonna juht Erki Varbola (erki.varbola@eas.ee).

² Vt [teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse \(TAIE\) arengukava 2021–2035](#)

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse jurist Kadri Kuus (Kadri.Kuus@eas.ee).

Seletuskirja eelnõu koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna fookusvaldkonna juht Kadri Mats (kadri.mats@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja keeletoietas Justiitsministeeriumi õigusloomekorralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast peatükist ja 20 paragrahvist.

1. peatükk „Üldsätted“

Eelnõu § 1 kirjeldab määruse eesmärki ning sätestab, et toetuse taotlemise ja kasutamisega seotud teavet ja dokumente esitatakse e-toetuse keskkonnas. Kui selles keskkonnas ei ole asjakohase dokumendiliigi esitamist ette nähtud, esitatakse dokument elektrooniliselt esindusõigusliku isiku digitaalselt allkirjaga.

Eelnõu § 2 sätestab toetuse andmise eesmärgi ja oodatavad tulemused.

Eesmärgi täitmiseks on oluline, et elluviidavad projektid aitaksid kaasa suurema lisandväärtusega toodete, teenuste, tehnoloogiate ekspordimisele ning kasvataksid süvatehnoloogia iduettevõtjate äriarendusteadmisi ja -oskusi.

Toetuse andmise tulemusena paranevad süvatehnoloogia iduettevõtja teadmised äriarendusest, praktiliste projektide elluviimise käigus paranevad süvatehnoloogia iduettevõtja võimalused katsetada potentsiaalsete klientide peal oma lahenduse toimivust ja kasvavad süvatehnoloogia iduettevõtja võimalused siseneda rahvusvahelisele turule.

Eelnõu § 3 toob esile, et määruse alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi määruse (EL) nr 1407/2013³ (edaspidi VTA määrus) tähenduses ning sellele kohaldatakse tingimusi, mis on sätestatud VTA määruses ja konkurentsiseaduse⁴ §-s 33.

Taotlejale antav toetussumma ei tohi koos samal majandusaastal ja sellele eelnenud kahel majandusaastal antud vähese tähtsusega abiga ületada 200 000 eurot. Näiteks, kui taotleja on sel ajavahemikul juba saanud vähese tähtsusega abi 150 000 eurot, võib talle eelnõukohase määruse alusel anda toetust veel 50 000 eurot. Vähese tähtsusega abi vaba jääki saab kontrollida

³ Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 1407/2013](#), milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8)

⁴ [RT I, 23.11.2022, 3](#)

Rahandusministeeriumi kodulehel asuvast avalikust päringust⁵. Määrust ei kohaldata vähese tähtsusega abi saajale VTA määruse artikli 1 lõikes 1 kehtestatud juhtudel.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus sätestab vähese tähtsusega abi andmise taotluse rahuldamise otsuses.

Eelnõu §-s 4 määratletakse eelnõus kasutatavad terminid

Süvatehnoloogia iduettevõtja on ettevõtja, kes arendab tehnoloogiat, mida iseloomustab aeganõudev ja kapitalimahukas arendustegevuse protsess ning suurem teadmatus või äririsk selle tehnoloogia paikapidavuse või rakendatavuse tõttu.

Teadus- ja tehnoloogiamahukas tehnoloogia ehk süvatehnoloogia (ingl *deep tech*) all mõistetakse tehnoloogiaid, mille arendamine on praeguseid võimalusi kasutades vaevu teostatav ning nõuab märkimisväärset intellektuaalset ja majanduslikku kapitali, kuid millel on potentsiaal tulevikus muutuda üldkasutatavateks ja kergesti skaleeritavateks.⁶

Süvatehnoloogiaettevõtteid iseloomustab kolm järgmist olulist karakteristikut:

- 1) tehnoloogia põhineb teaduslikul avastusel;
- 2) tehnoloogia põhineb intellektuaalomandil või tehnoloogiaarenduse tulemusena tekib turustatav ja kaitstav intellektuaalomand;
- 3) tehnoloogia on läbimurdeline (ingl *disruptive*) ja skaleeritav.

Peamised tehnoloogiavaldkonnad, mida süvatehnoloogiate all silmas peetakse, on kõrgtehnoloogilised materjalid ja tootmissüsteemid, tehisintellekt, biotehnoloogiad, autonoomsed sõidukid, robotika, fotoonika, mikroelektroonika ja nanotehnoloogiad, kvantarvutus, meditsiini- ja neurotehnoloogiad, kosmosetehnoloogiad⁷.

Väikeettevõtja on ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle käive või bilansimaht ei ületa 10 miljonit eurot aastas.

Jätkusuutlikkuse põhimõtete juurutamine on iduettevõtte arendamine, lähtudes keskkonna-, sotsiaalsetest ja juhtimisaspektidest⁸.

Eelnõu § 5 kohaselt toetuse taotlusi menetleb, taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuseid ning väljamakseid ning järelevalvet teeb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus. Paragrahv 5 sätestab vaide esitamise korra. Vaideid menetletakse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras elektrooniliselt e-posti teel.

2. peatükk „Toetuse andmise tingimused”

Eelnõu § 6 sätestab toetatavad projektid ja tegevused. Toetust antakse projektile, mille eesmärk on suurendada süvatehnoloogia iduettevõtja rahvusvahelist kasvu. Kõik tegevused, millele toetust antakse, peavad panustama määruse §-s 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuste

⁵ Kätesaadav: <https://fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused-kinnisvara/riigiabi>

⁶ Siegel, Krishnan (2020) „Cultivating Invisible Impact with Deep Technology and Creative Destruction”, JIM.

⁷ [Teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse ökosüsteemi arendamise tegevuskava \(2023\)](#). Koostajad V. Mikheim, I. Kõue.

⁸ Tuntud kui ESG-aspektid, samuti kasutatakse väljendit ESG-juhtimine. Lühend tuleb inglise keele sõnadest *environment, social, governance*.

saavutamisse. Toetus on mõeldud selleks, et leida turunišš juba olemasolevale lahendusele, kuid mitte süvatehnoloogia või sellel põhineva toote ja teenuse arendamiseks.

Toetavateks tegevusteks võivad olla näiteks uue toote, teenuse või tehnoloogia rahvusvahelise turusobivuse järeleproovimine, sh esmase tagasiside küsimine potentsiaalsetelt klientidelt; rahvusvahelistumise strateegia koostamine, toote- ja teenusekontseptsiooni nõudluse katsetamine või esmase uuringu tegemine võimalike klientide seas; testturundus sihtturul; rahvusvahelise kasvu rahastamise analüüsi tegemine; juhtimise, praktikate ja organisatsiooni arendamine rahvusvahelise kasvu toetamiseks; rahvusvahelise investori otsimine; intellektuaalomandi õiguste ja patendi analüüsid või lahenduse vastavushindamise tegemine rahvusvahelisel turul.

Projekti raames võib teha mitut tegevust korraga.

Eelnõu § 7 määrab tingimused, millele peab vastama abikõlblik kulu, ning loetleb abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud. Ei toetata kulusid, mida pole määruses nimetatud.

Lõike 1 järgi peab toetatav kulu olema tekkinud (kulu aluseks olev töö tehakse, kaup saadakse kätte või teenus osutatakse) projekti abikõlblikkuse perioodil ning on vajalik taotluses nimetatud tegevuseks ja kooskõlas käesoleva määruse nõuetega. Toetatav kulu on projektiga otseselt seotud, läbipaistev, põhjendatud, proportsionaalne, üksikasjalikult kirjeldatud. Kulused, mis neile tingimustele ei vasta, ei toetata, näiteks äriklassis reisimise kulu või meeskonna jõululingitused. Toetatavad kulud peab olema tasunud toetuse saaja, tõendatavad vastavate kuldokumentidega ja kajastuma toetuse saaja raamatupidamisdokumentides, olema muudest kuludest eristatavad ja kontrollitavad ning kulude kajastamine finantsarvestuses vastama raamatupidamise seadusele.

Lõike 2 punkti 1 järgi on toetatav kulu töötasu. See sisaldab ka kõiki vajalikke makse, mis on lepingute alusel asjakohased. Lõike 2 punktis 1 nimetatud töötasu all on mõeldud sellise projekti heaks töötava inimese tasu, kes kuulub projekti meeskonda ja kellel on selge roll projektis. Kui projekti heaks tööd tegev töötaja või juhatuse liige täidab ettevõttes ka muid projektiga sidumata ülesanded, peavad projektiga seotud ülesanded olema selgelt eristatud. Projekti heaks töötava isiku töötasu ei tohi olla ebamõistlikult suur.

Lõike 2 punkti 2 kohaselt on toetatav projekti elluviimise ajal tekkiv lähetuskulu. Projektiga seotud lähetuskulud sisaldavad päevaraha, majutus- ja sõidukulu ning välislähetuste korral reisikindlustust. Kõik lähetuskulud peavad olema mõistlikud ja vältimatud projekti elluviimiseks, samas sõltub kulude põhjendus muu hulgas sihtriigi hinnatasemest. Päevaraha ja isikliku sõiduvahendi kasutamise kulu on abikõlblik tulumaksuseadusega kehtestatud maksustamisele mittekuuluva piirmäära ulatuses. Need piirmäärad on tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktide 1 ja 2 alusel järgmised: välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäär on 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus, ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. Isikliku sõiduauto kasutamisel teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel on ühele isikule makstava hüvitise maksuvaba piirmäär sõitude kohta arvestuse pidamise korral 0,30 eurot kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 335 eurot kalendrikuus iga hüvitist maksva tööandja kohta.

Lõike 2 punkti 3 järgi on toetatavad projektiga otseselt seotud teenuste sisseostmise kulu.

Lõike 2 punkti 4 kohaselt on toetatavad projektiga seotud ürituste, seminaride ja koolituste korraldamise ja osalemise kulud, välja arvatud erisoodustumaksud. Kulud võivad sisaldada näiteks ürituse piletite kulu, üritusel oma lahenduse tutvustamiseks renditava pinna kulu, taotleja korraldatava seminari ruumide rendi või muu taoline kulu. Ürituste korraldamine ja üritustel osamine peab olema otseselt vajalik projekti eesmärkide täitmiseks.

Lõige 3 määrab, millised tingimused tuleb täita, et töötasu oleks abikõlblik.

Lõige 4 sätestab mittetoetatavad kulud. Lõike 4 punkt 5 sätestab, et sularahas tasutud kulu ei ole abikõlblik. Sularahas tasutud kulud ei ole abikõlblikud põhjusel, et suurendada läbipaistvust ja lihtsustada toetuste menetlemist, sealhulgas järelkontrolli tegemist. Lõike 4 punkti 10 kohaselt ei ole abikõlblik kulu, mis on seotud töötajale ja juhatuse liikmele lisaks tema töötasule makstava tasuga. Lisaks töötasule makstava tasu all peetakse silmas lisatasusid, preemiat, haigushüvitist ja puhkusetasu, sealhulgas õppepuhkusetasu.

Eelnõu § 8 sätestab toetuse suuruse ja osakaalu. Ühe projekti toetuse maksimaalne summa on 50 000 eurot, minimaalset suurust sätestatud ei ole, sh üks isik võib esitada taotlusi piiramatul arvul projektidele. Piirsumma arvestab projekti kogutoetust, sh makse ja tasusid.

Arvestades toetusmeetme sihtrühma ja tegevuste sisu, on toetuse määr 75% abikõlblikest kuludest. Ettevõtja omafinantseering on vähemalt 25% abikõlblikest kuludest, st see peab katma osa, mida toetus ei kata. Kuigi toetuse määr on suhteliselt kõrge, esineb ettevõtjal projekti raames kindlasti ka muid mitteabikõlblikke kulusid, näiteks kulud, mis on väiksemad kui 50 eurot, ning lisaks töötasule makstavad mitteabikõlblikud tasud, sh haigushüvitis ja puhkusetasu vms.

Eelnõu § 9 kehtestab projektide abikõlblikkuse perioodi kestuse. Projektide abikõlblikkuse periood võib kesta kuni 12 kuud, ent see ei välista toetuse taotluste esitamist ka lühemaajaliste projektide korral. Projekti abikõlblikkuse perioodi võib pikendada kõige enam kuni kolm kuud, eeldusel et projekti tulemus seostub endiselt meetme eesmärgi ja oodatavate tulemustega. Oluline on, et ettevõtja ei alustaks projekti tegevusi enne taotluse esitamist Ettevõtjate Innovatsiooni Sihtasutusele.

3. peatükk. Toetuse taotlemine ning taotluse menetlemine

Eelnõu § 10 sätestab nõuded taotlejale.

Taotlusi võivad esitada Eesti äriregistrisse kantud äriühingud, kes ei ole taotlemise hetkel vanem kui viis aastat (viies aasta kaasa arvatud) ja kes vastab süvatehnoloogia iduettevõtja ja väikeettevõtte definitsioonile.

Lõige 2 sätestab nõude taotleja töökohtadele. Taotleja meeskonnas peab taotlemise hetkel olema täidetud kaks täiskoormusega töökohta. Ka juhatuse liikme ametikohta saab arvestada töökohtana. Töökohal ei pea töötama üks inimene, vaid kahe täiskoormusega töökohta nõue on täidetud ka siis, kui töö on näiteks üks täiskohaga töötaja ja kaks poole kohaga töötajat. Kahe töökohta nõude täitmist kontrollib Ettevõtjate ja Innovatsiooni Sihtasutus ettevõtte aastaaruandest, töötajate registrist või tõendab seda tööleping või juhatuse liikme leping.

Lõige 3 sätestab, et taotlejal peab olema võimekus katta projektiga seotud mitteabikõlblikud kulud. Omafinantseeringu olemasolu tõendab taotleja.

Lõikes 4 sätestab taotlejale esitatavad tingimused. Taotleja maksuvõlg riigile koos intressiga ei tohi olla suurem kui 100 eurot või see on ajatatud. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus kontrollib seda taotluse menetlemise ajal e-maksuametist. Taotleja peab olema taotluse esitamise hetkeks nõuetekohaselt täitnud maksukorralduse seaduses sätestatud maksudeklaratsioonide esitamise ja majandusaasta aruande esitamise kohustuse, mille esitamise tähtaeg on saabunud. Lõikes 4 toodud nõuete eesmärk on tagada taotleja maksevõimelisus, majanduslik jätkusuutlikkus ning eelarveraha otstarbekas ja sihipärane kasutamine. On oluline, et taotleja suudab toetust kasutada sihtotstarbeliselt ja säästlikult. Seetõttu ei saa anda toetust taotlejatele, kellel on maksuvõlad (v.a juhul, kui need on ajatatud).

Juhul kui taotleja on varem saanud toetust, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peab taotleja olema teinud nõutud summas tagasimaksed, mille maksmise tähtpäev on saabunud. Eelnõu järgi ei või taotleja suhtes olla algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust ega tehtud pankrotiotsust. Sätestatud on nõuded, mida rakendatakse lisaks eelnevale seetõttu, et toetus on väikese tähtsusega abi.

Lõike 6 kohaselt loetakse üheks ettevõtjaks VTA määruse artikli 2 lõikes 2 nimetatud ettevõtjaid.

Vähese tähtsusega abi andmisel lähtutakse VTA määruse artikli 5 lõikes 1 sätestatud kumuleerimisreeglitest.

Eelnõu § 11 kehtestab nõuded taotlusele.

Lõige 1 toob esile nõuded, millele peab taotlus vastama. Taotlus tuleb esitada ettenähtud korras ja vormis ning peab vastama määruses sätestatud nõuetele, sealhulgas toetuse andmise eesmärkidele ja tulemustele. Taotluses taotletav toetus peab vastama kulude abikõlblikkuse tingimustele ning olema vastavuses määruses ette nähtud toetuse suuruse piirmääradele.

Lõige 2 loetleb, millist teavet, andmeid ja dokumente peab taotlus sisaldama. Taotluses peab olema esitatud taotleja nimi, registrikood, projekti nimi, eesmärgid, plaanitavad tegevused, oodatavad tulemused ja väljundid. Projektide erineva sisu tõttu ei ole ette antud väljundnäitajate kindlaid kriteeriume, vaid projekti taotleja peab välja pakkuma tema projektiga kokku sobivad väljundid. Tarvilik on taotlusele lisada projektimeeskonna liikmete nimekiri, nende vastutusvaldkonnad projektis ja kompetentside kirjeldused.

Vajalik on märkida projekti elluviimise algus- ja lõppkuupäev ning lisada taotlusele projekti eelarve ja taotletava toetuse suurus, sh info ettemaksu kasutamise soovi kohta. Ettemaksu summa peab tuginema tegevuste elluviimise ajakaval ja kulude prognoosil. Ettemaks makstakse välja pärast toetuse kohta rahuldava otsuse tegemist. Ettevõtja peab tõendama ettemaksu kasutamise abikõlblike kuludena vahe- ja lõpparuandega.

Lisatud peab olema ka projekti sisukirjeldus ja tegevuskava, mille abil on võimalik hindajatel saada aru nii projekti eesmärgist kui ka projekti tegevustest.

Lisaks nõutakse taotluse osana kuni kolme minuti pikkust videotutvustust projekti ideest ja meeskonnast.

Taotlusele tuleb lisada ka kinnitus taotleja vastavuse kohta §-s 10 sätestatud nõuetele ning informatsioon, kas taotleja on projektile või projekti üksikule tegevusele saanud toetust, mis on lisaks määruse alusel antavale toetusele ja mis eraldatakse muudest kohaliku omavalitsuse üksuse, riigi, muu avaliku sektori või Euroopa Liidu või selle liikmesriikide vahenditest. Sama kulu hüvitamiseks ei tohi taotleja olla varem toetust saanud. Seda kontrollib Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus toetuste kesksüsteemist.

Taotlusele tuleb lisada ka tõendus omafinantseeringu olemasolu kohta.

Eelnõu § 12 sätestab taotluse esitamise ja menetlemise korra. Toetust jagatakse voorupõhiselt ning taotlusvooru eelarvest, voo avamise kuupäevast ja voo kestvusest teavitab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus enne taotlusvooru avamist oma kodulehel kooskõlastades need eelnevalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Taotlusvoorus on kõigil nõuetekohastel taotlejatel võimalus esitada taotlus ja võrdsetel alustel konkureerida.

Taotluse menetlemiseks on ette nähtud 45 tööpäeva. Taotluse esitamise tähtjaks esitamata jäetud taotlusi menetlusse ei võeta.

Taotluste läbivaatamise käigus kontrollib Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotleja ja taotluse vastavust määruses sätestatud nõuetele (§-des 10 ja 11 loetletud nõuded). Puuduste esinemise korral teavitab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotlejat ning annab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja kuni kümme tööpäeva. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks kasutatud aja võrra. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisainformatsiooni taotluses esitatud andmete kohta või taotluse täiendamist või muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge. Kuna tegu on voorupõhise taotlemisega ja taotluste menetlemisest sõltub, millal taotlused jõuavad hindamisele, pikeneb ühe taotluse menetluse pikenedes kõikide taotluste menetlemise aeg. Kui taotleja ei esita selgitusi ja teavet tähtjaks või ei vasta taotleja ja taotlus nõuetele, teeb Ettevõtlus ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse rahuldamata jätmise otsuse, ning taotlust ei hinnata. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus tunnustab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud kõik määruses taotlejale ja taotlusele esitatud nõuded.

Eelnõu § 13 kehtestab taotluste hindamise korra ning kriteeriumid.

Nõuetele vastavaks tunnustatud taotlusi hindab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus.

Lõige 2 sätestab hindamiskriteeriumid ja nende osakaalud koondhindest. Need kriteeriumid on järgmised:

Nr	Kriteerium	Osakaal koondhindest %
1	Projekti oodatav mõju ettevõtja äriplaneerimise eesmärkide saavutamisele	40
2	Projekti elluviiva meeskonna kogemused	30
3	Projekti tegevuskava ja eelarve	20
4	Projekti mõju jätkusuutlikkuse põhimõtete juurutamisele	10

Lõige 3 sätestab, et taotlusi hinnatakse lõikes 2 nimetatud hindamiskriteeriumite alusel nelja palli skaalal, kus hinne null on mitterahuldav ja neli suurepärase.

Lõige 4 toob esile, et hindamisprotsessis järgitakse hindamise juhust, mille Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus kooskõlastab enne taotlusvooru avamist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ja teeb hindamisjuhise kättesaadavaks oma veebilehel. Hindamisjuhise avalikustamine aitab taotlejatel projekte paremini ette valmistada. Lisaks tagab hindamisjuhise avalikustamine läbipaistvuse ning võrdse kohtlemise kõikidele taotlejatele. Seetõttu on oluline, et hindamisjuhise oleks kättesaadav hiljemalt taotlusvooru avamiseks ja kõikidele potentsiaalsetele taotlejatele sarnasel moel.

Lõigete 5 kohaselt kujuneb koondhinne hinnete kaalutud keskmisest, arvestades lõikes 2 loetletud hindamiskriteeriumite alusel antud hindeid. Koondhinnete alusel moodustatakse pingerida vastavalt taotluse hindamise juhises sätestatule.

Eelnõu §-s 14 on kirjeldatud taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus otsustab, kas rahuldada taotlus taotletud mahus või rahuldada taotlus osaliselt või jätta taotlus rahuldamata.

Projektide kvaliteedi ja eesmärgipärasuse tagamiseks sätestatakse, et rahuldatakse taotlused, mille kõikide hindamiskriteeriumite hinded on kõrgemad kui 0 punkti ning taotluse koondhinne on suurem kui 2,5 punkti. Taotlusi saab rahuldada hindamistulemuste alusel moodustatud projektide pingerea alusel kuni taotlusvoorus ette nähtud eelarve ammendumiseni.

Kui taotlusvooru eelarve ei võimalda rahastamisele kuuluvate taotluste pingereas viimast taotlust rahastada täies ulatuses, otsustab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, kas viimasele taotlusele antakse võimalus suurendada omafinantseeringut ja muuta taotlust nii, et taotluses märgitud eesmärgid saavutatakse.

Taotluse võib rahuldada osaliselt, kui taotluse rahaline maht ületab taotlusvooru eelarve vaba jäägi või kõik tegevused ei ole põhjendatud, arvestades taotletud toetuse summat, projekti tegevusi ja nendega saavutatavaid tulemusi. Taotluse osalise rahuldamise korral peab taotleja andma nõusoleku toetussumma või projekti tegevuste vähendamiseks. Oluline on, et taotluse osalisel rahuldamisel saavutatakse endiselt projekti eesmärk. Juhul kui taotleja ei nõustu taotluse osalise rahuldamisega, teeb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui taotleja või taotlus ei vasta käesoleva määruse nõuetele. Samuti teeb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui taotlusele antud hinded ei vasta § 14 lõike 2 punktis 1 ja 2 sätestatud lävenditele või projekt ei mahu pärast kriteeriumite alusel hindamist ja pingerea koostamist vooru taotluste rahastamise eelarvesse ja taotlust ei ole võimalik osaliselt rahuldada. Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse ka siis, kui taotleja ei ole puudusi kõrvaldanud või selgitusi andnud § 12 lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul.

Samuti on eelnõu §-s 14 kirjeldatud, mida märgitakse taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuses ning asjaolu, et otsus edastatakse taotlejale kolme tööpäeva jooksul alates otsuse tegemisest.

4. peatükk „Aruannete esitamine, toetuse väljamaksmise ja tagastamise tingimused, toetuse saaja ning Ettevõtluse ja innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused“

Eelnõu § 15 sätestab toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise tingimused.

Toetuse saaja esitab kahte tüüpi aruandeid, milleks on vahearuanne ja lõpparuanne. Nii vahe- kui ka lõpparuande vormid avaldatakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse veebilehel. Aruanded esitatakse e-toetuse keskkonnas.

VahearuanDES ja lõpparuandes tuuakse esile projekti tegevuste kirjeldus, teave projekti tulemuste saavutamise või mitte saavutamise kohta, ülevaadet toetuse kasutamise kohta kululiigi kaupa ja toetuse saaja hinnang projekti edenemisele ning olulisematest tulemustest. Kui toetuse tulemusi ei saavutatud peab lõpparuandest selguma põhjus, miks jäi tulemus saavutamata.

Projektid, mille kestvus on kuus kuud või vähem, esitavad vaid lõpparuande.

Eelnõu § 16 kirjeldab toetuse maksmise tingimusi. Toetus makstakse toetuse saajale vastavalt taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele, vahe- ja lõpparuande, maksetaotluse ja tegelike kulude või tasutud kuludokumentide alusel. Maksetaotlus esitatakse koos vahe- ja lõpparuandega. Muul ajal maksetaotlusi ei esitata.

Lõige 2 loetleb toetuse maksmise eeldused.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus menetleb maksetaotlused 30 tööpäeva jooksul. Kui maksetaotluse menetlemisel avastatakse ebatäpsusi, teatab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus sellest viivitamatult toetuse saajat ning määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja.

Põhjendatud juhtudel on võimalik maksta ka taotlejale ettemakseid. Ettemaksete võimaldamine on meetmest oluline, kuna taotlejateks on varajase faasi iduettevõtjad, kelle finantsvõimekus ei pruugi võimaldada teostada makseid omavahenditest toetuse ulatuses. Ettemakse saamiseks esitab toetuse saaja soovi taotluses, kus toob välja ettemakse summa, mis põhineb tegevuste elluviimise ajakaval ja kulude tekkimise prognoosil. Ettemakse kasutamise kohta on toetuse saaja kohustatud aru andma vahe- ja lõpparuandes koos nõutud abikõlblike kulude tekkimist ja nende maksmist tõendavate dokumentidega. Kui toetuse saaja ei tõenda ettemakse kasutamist vahe- ja lõpparuandes, on ta kohustatud ettemakse tagastama. Ettemakset tehakse vaid üks kord abikõlblikkuse perioodi jooksul.

Tegelike kulude alusel makstakse toetust peale tegevuste elluviimist ja sellega kaasnevate abikõlblike kulude kandmist pärast vahe- ja lõpparuande esitamist. Toetuse saaja esitab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonna kaudu maksetaotluse, mille alusel toetus välja makstakse.

Eelnõu § 17 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused.

Taotluse rahuldamise otsust muudetakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse algatusel või toetuse saaja esitatud taotluse alusel. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus teeb omal algatusel taotluse rahuldamise otsuse muudatuse, kui esinevad toetuse osalise või täies ulatuses tagasinõudmise alused. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise toetuse saaja taotluse alusel otsustab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus 20 tööpäeva jooksul asjakohase taotluse

saamisest arvates. Toetuse saaja ei tohi muudatusi ellu viia enne Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolset taotluse rahuldamise otsuse muudatuse heaks kiitmist.

Lõige 3 loetleb tingimused, mille korral Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus keeldub toetuse rahuldamise otsuse muutmisest, kui toetuse saaja on esitanud selleks taotluse.

Lõike 5 kohaselt tunnistab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks, kui esineb alus toetus tagasi nõuda.

Eelnõu § 18 sätestab toetuse saaja õigused ja kohustused.

Toetuse saajal on õigus saada Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuselt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse taotlemise ja kasutamisega. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele nõudmisel peab toetuse saaja esitama informatsiooni, mille alusel saab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus hinnata toetuse mõju projektide elluviimisel.

Oluline on, et toetuse saaja võimaldab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt järelevalvet tegeval isikul teha kohapealset kontrolli ja järelevalvet toetuse kasutamise üle ning osutama järelevalve kiireks tegemiseks igakülgset abi. Lisaks peab toetuse saaja säilitama taotluse, toetuse ja projekti elluviimisega seonduvad dokumendid ja materjalid kümme aastat taotluse esitamisest arvates.

Et suurendada riikliku rahastuse läbipaistvust, peab toetuse saaja teavitama toetuse kasutamisest avalikkust Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse etteantud viisil.

Lisaks peavad toetuse saajad osalema Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse korraldataval intellektuaalomandi teabepäeval. Suhtluses määruse sihtrühmaga on ilmnenu, et takistuseks ja murekohaks on probleemid, mis ilmnevad asjaolu tõttu, et ei teata intellektuaalomandiga seotud õigusi ja võimalusi. Selleks, et määrus aitaks kaasa teadmus- ja tehnoloogiamahukate ettevõtete tekkele, on oluline, et toetuse saajad saaksid vähemalt algteadmised intellektuaalomandist ja sellega kaasas käivast reeglistikust. Teabepäeval osalemine on oluline, et iduettevõtjad omandaksid teadmised, kuidas tulevikus oma loodud intellektuaalomandit kaitsta. Ettevõtlus ja Innovatsiooni Sihtasutuses on vajalikud pädevused ja kogemused intellektuaalomandi teabepäeva elluviimiseks olemas. Intellektuaalomandi teabepäeva käigus antakse teadmised äriarenduse käigus tekkiva tööstusomandi kaitsmiseks ja kasutuselevõtmiseks ning sellestki, kuidas vajaduse korral kasutusele võtta kolmandate poolte tööstusomandit. Sisult vastab teabepäev nõustamisele, kus toetuse saajale selgitatakse arendustegevuse käigus tekkivat tööstusomandi reeglistikku.

Eelnõu § 19 sätestab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel on muu hulgas õigus kontrollida projekti elluviimist ning nõuda täiendavate andmete esitamist. Tähtis on, et Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel oleks ülevaade projektide võimalikest kitsaskohtadest ja riskidest. Kontrolli toimingute eesmärk on avastada rikkumised ning tagada taotluse rahuldamise otsuse täitmine ning projekti eesmärkide saavutamine.

Eelnõu § 19 määrab ka Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kohustused. Kohustused hõlmavad nii toetusega seotud teabe edastamist ja avaldamist kui ka kontrolltoiminguid. Lisaks on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel kohustus ka kanda vähese tähtsusega abi riigiabi registrisse.

Eelnõu § 20 sätestab toetuse tagasinõudmise alused.

Nimetatud juhtudel on rakendusüksusel kaalutusõigus toetus osaliselt või täielikult tagasi nõuda ühe aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest arvates, välja arvatud juhul, kui riigiabi andmist reguleerivast õigusaktist ei tulene teisiti. Toetuse saaja peab tagasinõutud toetuse tagasi maksma 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast alates. Kui tagasimaksmise tähtpäevaks toetust tagasi ei maksta, maksab toetuse saaja viivist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõjud

Määruse eesmärk on toetada süvatehnoloogia iduettevõtjate äriarendusprojekte, mis aitavad kaasa suurema lisandväärtusega toodete, teenuste, tehnoloogiate eksportimisele. Nende projektidega paranevad Eesti süvatehnoloogia iduettevõtjate teadmised ja oskused oma äri arendamisest ja rahvusvahelistumise võimalustest ning soodustatakse süvatehnoloogia arendamist kommertsialiseeritavaks ja olulise kasvu saavutamist rahvusvahelisel turul.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse raames kavandatava meetme eelarve on vastavalt riigi eelarvestrateegias 2023–2026⁹ sätestatule 250 000 eurot aastas. Raha määruse elluviimiseks tuleb riigieelarves ette nähtud teadus- ja arendustegevuse rahastamise vahenditest (1% SKT-st). Määruse rakendamisega ei kaasne tulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud tegevused viib ellu rakendusüksus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, st kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse potentsiaalse sihtrühmaga korraldati meetme vajaduse ja tingimuste üle aruteluseminar 13. juunil 2023. Kohtumisel osales 17 süvatehnoloogia iduettevõtet. Kokkuvõtvalt tõdeti, et meede on sihtrühmale väga vajalik. Läbi sai arutatud ka iduettevõtjate peamised takistused äriarendamisel ja nendega on meetme tingimuste kujundamisel arvestatud. Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS (<http://eelnoud.valitsus.ee>) vahendusel kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Kliimaministeeriumile ja arvamuse andmiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Asutajate Seltsile, Tartu Ülikooli ettevõtlus- ja innovatsioonikeskusele ja Tallinna Tehnikaülikoolile.

Eelnõu kooskõlastas märkusteta Kliimaministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastas eelnõu vaikimisi. Arvamusavaldusi ei laekunud.

⁹ [riigi eelarvestrateegia 2023–2026](#)